

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA NOVÁ ROLE, OKRES KARLOVY VARY

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

VŠESTRANNÉ ROZBORY TEXTU

Boulle Pierre: Planeta opic

(pracovní list)

VY_32_INOVACE_Cj_LI_01

Vypracoval:
Mgr. Lidinský Josef

Text k rozboru

1.

Před očima jsem měl bizarní, v některých podrobnostech dost hrůzný obraz. Moji pozornost však upoutala postava stojící nehybně asi třicet kroků od nás, která se dívala směrem ke mně.

Málem jsem překvapením vykřikl. Ano, přes hrůzu, která mě jímala, a přes tragičnost mého postavení - byl jsem v pasti mezi honci a střelci - ve mně překvapení potlačilo všechny pocity, když jsem uviděl bytost číhající na zvěř. Touto bytostí byla opice, vlastně pěkná velká gorila. Říkal jsem si, že jsem se asi zbláznil, ale o tom, že je to opice, nebylo pochyb. Ovšem v setkání s gorilou na planetě Soror nebyla celá zvláštnost příhody. Ta byla pro mě v tom, že opice byla oblečena jako člověk u nás a že se v obleku především zcela nenuceně pohybovala. Tato *přirozenost* na mě zapůsobila nejvíc. Od prvního okamžiku mi bylo jasné, že to zvíře není *převlečené* za člověka. Oblečení pro ni bylo naprostou přirozeností, jako pro Novu a její druhy byla nahota.

Měla na sobě šaty, jaké nosíte vy nebo já, chci tím říct, jaké bychom měli na sobě, kdybychom se zúčastnili honu, které se u nás pořádají pro velvyslance nebo jiné oficiální osobnosti. Měla na sobě hnědý kabát, který jako by ušil nejlepší pařížský krejčí, a košili s velkými kostkami, jako nosívali sportovci. Kalhoty, které se nad kotníky lehce rozšiřovaly, měla zasunuty v kamaších. Tady také končila veškerá podobnost, protože místo bot měla na nohou silné černé rukavice.

A byla to gorila, říkám vám! Nad límcem košile seděla ošklivá, černými chlupy porostlá hlava s plochým nosem a s vystouplými líčnými kostmi. Stála tam, trochu se nakláněla kupředu, jako číhající lovec, a v dlouhých rukách držela pušku. Stála přímo proti mně, ale na druhé straně průseku, který byl rovnoběžný s řadou honců.

...

Moje ponižující situace brzy zaplašila první překvapení. Rána mě přinutila podívat se na oběť, a tak jsem se stal zděšeným svědkem jejích posledních křečí. S hrůzou jsem si potom všiml, že průsek v lese je poset lidskými těly. Nemohl jsem pochybovat o smyslu toho, co vidím. Asi sto kroků dál jsem zpozoroval další gorilu, podobnou první. Stal jsem se svědkem honu - vlastně jsem byl jedním z aktérů fantastického honu, kde pravidelně rozestavenými lovci byly opice a lovnou zvěří muži a ženy jako já, muži a ženy, jejichž nahé mrtvoly zkroucené do směšných poloh zakrvácely zemi.

...

Všechny tyto dojmy jsem získal v několika vteřinách. Byl bych chtěl přemýšlet, rozebrat všechna ta odhalení, ale neměl jsem čas. Arthur Levain vedle mě byl hrůzou zkamenělý, že nebyl schopen nijak mi pomoci. Nebezpečí každou vteřinu rostlo. Honci se zezadu blížili. Jejich tlučení bylo ohlušující. Byli jsme v pasti jako zvířata, jako ty ubohé bytosti, které stále kolem nás přebíhaly. Kmen musel být početnější, než jsem předpokládal, protože k volnému prostranství přibíhala stále spousta lidí, aby zde nalézali příšernou smrt.

...

Když jsem viděl, jak se ta tlupa blíží, zmocnila se mě smrtelná hrůza. Myslel jsem si, že po tom, co jsem viděl za krutosti, dojde k masakru.

Lovci, všechno to byly gorily, šli v čele. Všiml jsem si, že v rukou nemají pušky, a začal jsem znovu doufat. Za nimi šli sluhové a honci, stejný počet šimpanzů a goril. Lovci, kteří zřejmě byli pány, se chovali jako aristokrati. Nevypadali, že by měli špatné úmysly, bavili se mezi sebou v tom nejlepším rozmaru...

Zadání otázek

1. Jaká skupina bytostí ovládala planetu Soror?
2. Celá ukázka popisuje na lidi. Doplň správné slovo.
3. Vypiš přímou řeč
4. Vysvětli: průsek - bizarní
5. Ze 3. odstavce vypiš sloveso v podmiňovacím způsobu
6. Třetí a čtvrtý odstavec bychom ve slohu označili jako...
7. Ve větě: „*Všechny tyto dojmy jsem získal v několika vteřinách.*“ urči ZSD a RVČ
8. Jak nazýváme výraz: „*opice byla oblečená jako člověk*“
9. Urči druh číslovky ve větě: „... asi třicet kroků od nás.“
10. Proč se ve slově „*gorila*“ píše „i“
11. Od slova „*zúčastnili se*“ vytvoř 3 slova příbuzná
12. Najdi synonyma: *aktér – hrůza - smysl*
13. Ve 3. odstavci vyhledej podstatné jméno pomnožné
14. Ve větě : „Od prvního okamžiku mi bylo jasné, že to zvíře není *převlečené* za člověka.“ urči sl. druhy
15. Vysvětli: „*Byli v tom nejlepším rozmaru.*“
16. Ve 3. odstavci je něco směšného, ale pro hrdinu zároveň tragického. Co to je?
17. Převeď do 1. p. mn. č. výraz „*pařížský krejčí*“
18. Urči pád: „ je poset lidskými těly – přebíhaly kolem nás – přímo proti mně

Řešení

1. opice (v čele ale gorily)
2. hon, lov
3. není tam
4. průsek = vykácená část lesa; bizarní = podivný, neskutečný, zvláštní, bláznivý
5. měli bychom, zúčastnili bychom se; ušil by
6. vnější charakteristika
(já) Pks Pks Pt(4) Přs Pks Puč
7. Všechny tyto dojmy jsem získal v několika vteřinách.
8. přirovnání
9. základní (určitá)
10. cizí slovo
11. účast, účastník, účastnice, účastnický, zúčastněný...
12. účastník – strach - význam
13. kalhoty
7 4 1 3 5 2 8 3 1 5 2 7 1
14. Od prvního okamžiku mi bylo jasné, že to zvíře není *převlečené* za člověka.
15. bavili se, veselili; byli bezstarostní, spokojení
16. Gorila měla na nohou místo bot černé rukavice.
17. pařížští krejčí
18. 7.p. – 2.p. – 3.p.

ANOTACE:

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 6. – 9.

Využití materiálu: procvičování, upevňování a opakování probraného učiva pravopisu, tvarosloví, významu slov, skladby a slohu

Pomůcky: nakopírované pracovní listy, propiska

Postup:

1. Vyučující rozdá nakopírované listy (text a zadání otázek)
2. Žáci samostatně nebo ve dvojicích odpovídají na otázky přímo do listu
3. Vhodné je stanovit čas pro vypracování
4. Lze vypracovávat pouze vybrané otázky podle ročníku. Délka textu ale umožňuje vymyslet si řadu nových otázek 😊

Zhodnocení hodiny:

- tento úkol splnili žáci velmi úspěšně.

ZDROJE:

POUŽITÁ LITERATURA:

Boulle Pierre: Most přes řeku Kwai, Planeta opic, Odeon, Praha 1983, 1. vydání, s.154,157

CITACE: